

Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет
Факультет менеджменту, бізнесу та права
Кафедра менеджменту, бізнесу і адміністрування

ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Методичні вказівки
до самостійної роботи з дисципліни
здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм навчання
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Затверджено
рішенням навчально-методичної комісії
факультету менеджменту,
адміністрування та права
Протокол № 1 від 17 вересня 2024р.

Харків - 2024

УДК 352/354(072)

П 39

Схвалено

на засіданні кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Рецензенти:

Лозинська Т.М., доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету

Бутенко Т.А., канд. екон. наук, доц., доцент кафедри кібербезпеки та інформаційних технологій Державного біотехнологічного університету

П 39 Планування розвитку територіальної громади: метод. вказівки до самостійної роботи з дисципліни здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Держ. біотехн. ун-т ; авт.-уклад.: О.О. Гуторова, Г.П. Пасемко, О.М. Таран, – Харків : [б. в.], 2024. 24с.

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Планування розвитку територіальної громади» розроблено відповідно до навчальної програми. Видання включає визначення ролі самостійної роботи здобувачів, зміст та тематичний план навчальної дисципліни, тематику індивідуальних навчально-дослідних завдань, перелік тем і питань для самостійного опрацювання, систему поточного та підсумкового контролю, рекомендовані літературні джерела

Видання призначено здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

УДК 352/354(072)

Відповідальний за випуск: Ю.М. Сагачко, канд. екон. наук, доцент.

© О.О. Гуторова, Г.П. Пасемко, О.М. Таран, 2024

© ДБТУ, 2024

РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Самостійна робота здобувача (СРС) – це форма організації навчального процесу, при якій заплановані завдання виконуються студентом під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СРС є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час поза аудиторної навчальної роботи.

Зміст СРС з навчальної дисципліни визначається робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача і може складатися з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, співбесіди з лектором тощо);
- виконання індивідуальних завдань;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно робочої програми навчальної дисципліни;
- переклад іноземних текстів встановлених обсягів;
- виконання контрольних робіт здобувачами заочної і дистанційної форм навчання;
- підготовка і виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки, курсового проектування тощо;
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до модульних курсових, модульних і комплексних контрольних робіт та підсумкової державної атестації (державних іспитів, виконання випускової кваліфікаційної роботи);
- робота у студентських наукових проблемних групах, семінарах, спортивних секціях, студіях художньої самодіяльності тощо;
- участь у роботі наукових і науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад з фаху або навчальної дисципліни тощо;
- виконання завдань, які базуються на використанні сучасних інформаційних технологій і комп'ютерних засобів навчання.

Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань з певних навчальних дисциплін визначаються робочою навчальною програмою дисципліни. Терміни отримання, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється випускаючою кафедрою на кожний семестр. Індивідуальні завдання виконуються здобувачами самостійно, отримуючи консультації з боку викладача, якщо є така потреба.

Реферати, аналітичні огляди тощо – це індивідуальні завдання, які сприяють поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем дисципліни, розвивають навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

Наявність позитивних оцінок, отриманих студентом за індивідуальні

завдання, є необхідною умовою допуску до семестрового контролю з відповідної дисципліни. Індивідуальні завдання виконуються самостійно і не входять у тижневе аудиторне навантаження студента. Викладач контролює виконання індивідуального завдання на консультаціях.

Перелік завдань для СРС (обов'язкових для виконання та за вибором студентів), форми її організації та звітності, терміни виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань з СРС, визначаються кафедрою під час розробки робочої навчальної програми дисципліни.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, виставляються викладачем в Журналі обліку поточної успішності студентів.

Поточні консультації здобувачів з питань виконання завдань СРС, а також підведення підсумків з деяких видів виконаних робіт здійснюються під час планових занять з індивідуально-консультаційної роботи.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. СУТНІСТЬ ТА ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДРУНТЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Тема 1. Основні положення щодо створення територіальних громад в Україні

1. Територіальна громада як суб'єкт реформи децентралізації
2. Порядок добровільного об'єднання територіальних громад
3. План об'єднання територіальних громад
4. Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (адміністративно-територіальний устрій)

Тема 2. Дієздатність територіальної громади в умовах децентралізації влади

1. Організаційна дієздатність територіальної громади в умовах реформування місцевого самоврядування
2. Забезпечення дієздатності територіальної громади
3. Основні джерела доходності ОТГ

Тема 3. Ресурсне забезпечення територіальних громад як основа їх сталого розвитку

1. Ресурсний потенціал та ресурси розвитку громад
2. Ресурсна база місцевих бюджетів
3. Інституційні складники системи ресурсного забезпечення розвитку громад

Тема 4. Нормативно-правове забезпечення планування місцевого розвитку

1. Нормативно-правове забезпечення планування розвитку територіальних громад
2. Суб'єкти національної системи планування розвитку територій

Тема 5. Становлення та розвиток сільських територіальних громад

1. Особливості становлення сільських територіальних громад
2. Основні складові організаційно-економічного механізму розвитку сільських територіальних громад

МОДУЛЬ 2. ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Тема 6. Функція планування у системі місцевого розвитку

1. Зміст планування як функції управління
2. Сутність та принципи стратегічного планування розвитку громад
3. Методи розробки стратегій розвитку територіальних громад

Тема 7. Інструменти планування розвитку територіальних громад

1. Агенції місцевого розвитку як ефективна інституція планування розвитку громад

2. Роль органів місцевого самоврядування в підтримці розвитку територіальних громад

3. Муніципальні контракти

4. Муніципальні ваучерні програми

5. Регіональні фонди розвитку

Тема 8. Громадська участь у сфері планування об'єднаних територіальних громад

1. Поняття і значення ролі громадянського суспільства в процесі планування розвитку територіальних громад

2. Принципи залучення громадян до участі у плануванні місцевого розвитку

3. Проблеми залучення громадськості до прийняття рішень у сфері планування місцевого розвитку

4. Стратегія залучення громадян до процесу планування

5. Форми і методи залучення громадян до процесу планування

Тема 9. Розробка комплексних планів розвитку територіальної громади

1. Законодавче підґрунтя для створення Комплексного плану розвитку територіальної громади

2. Головні складові Комплексного плану

3. Процедура розроблення Комплексного плану

4. Контроль замовником розроблення Комплексних планів

5. Мотивація створення та вигоди від впровадження Комплексного плану

Тема 10. Стратегічне планування розвитку територіальних громад

1. Організаційні питання щодо процесу розробки стратегічного плану

2. Проведення стратегічного аналізу

3. Формування системи цілей стратегічного розвитку ОТГ

4. Розроблення проекту Плану заходів

5. Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів

6. Затвердження місцевої стратегії та плану

Тема 11. Моніторинг та оцінка реалізації стратегічного плану розвитку територіальної громади

1. Система моніторингу та оцінювання в стратегічному плануванні розвитку ОТГ

2. Значення моніторингу в процесі розробки та реалізації програм розвитку ОТГ

3. Організація системи моніторингу та оцінювання

Тема 12. Формування стратегії розвитку сільських територіальних громад в Україні

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	всього	у тому числі				всього	у тому числі			
		л	п	сем.	с. р.		л	п	сем.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<u>Змістовий модуль 1</u>										
СУТНІСТЬ ТА ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДґРУНТЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД										
<u>ТЕМА 1.</u> Основні положення щодо створення територіальних громад в Україні	10	2		2	6	10	2			8
<u>ТЕМА 2.</u> Дієздатність територіальної громади в умовах децентралізації влади	10	2		2	6	10				10
<u>ТЕМА 3.</u> Ресурсне забезпечення територіальних громад як основа їх сталого розвитку	10	2		2	6	10				10
<u>ТЕМА 4.</u> Нормативно-правове забезпечення планування місцевого розвитку	10	2		2	6	10				10
<u>ТЕМА 5.</u> Становлення та розвиток сільських територіальних громад	10	2	2		6	10				10
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	50	10	2	8	30					

<u>Змістовий модуль 2</u>										
ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД										
<u>ТЕМА 6.</u> Функція планування у системі місцевого розвитку	10	2		2	6	10				10
<u>ТЕМА 7.</u> Інструменти планування розвитку територіальних громад	10	2		2	6	10				10
<u>ТЕМА 8.</u> Громадська участь у сфері планування об'єднаних територіальних громад	10	2		2	6	10				10
<u>ТЕМА 9.</u> Розробка комплексних планів розвитку територіальної громади	10	4	4		2	10	2	2		6
<u>ТЕМА 10.</u> Стратегічне планування розвитку територіальних громад	10	4	4		2	10	2	2		6
<u>ТЕМА 11.</u> Моніторинг та оцінка реалізації стратегічного плану розвитку територіальної громади	10	4	4		2	10		2		8
<u>ТЕМА 12</u> Формування стратегії розвитку сільських територіальних громад в Україні	10	2		2	6	10				10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	70	20	12	8	30					
Усього годин	120	30	14	16	60	120	6	6	-	108

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі ІНДЗ) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами та звітністю організації.

ІНДЗ з дисципліни «Планування розвитку територіальної громади» видається здобувачу викладачем на початку семестру. ІНДЗ виконується здобувачем самостійно. Здобувач має надати ІНДЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки за дисципліною.

Тематика ІНДЗ має носити проблемний характер. Здобувач має право самостійно обрати тему та зміст роботи з обов'язковим її узгодженням з викладачем. У противному випадку тема має бути запропонована викладачем (варіант тем рефератів наведено нижче).

У процесі виконання ІНДЗ здобувач має опрацювати не менш як п'ять літературних джерел з посиланнями на використання певної інформації з них по тексту роботи. При цьому робота має носити практичну направленість та бути спрямованою на вирішення певної проблеми чи висловлення особистого погляду автору роботи на питання, яке розглядається в роботі.

Індивідуальне завдання складається з: титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновку; списку використаної літератури; додатків до індивідуального завдання (при необхідності).

Вступ. Має розкривати актуальність обраної студентом теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька підрозділів). Має включати характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляд різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки проблеми.

Висновки. Має включати обґрунтовані висновки студента щодо досягнення мети роботи, можливо рекомендації щодо вдосконалення діяльності підприємства.

Список літератури. У кінці ІНДЗ надається повний список використаних джерел, який необхідно скласти в певному порядку (законодавчі та нормативні акти, статистичні довідники, загальна та

спеціальна література за алфавітом). Відомості про джерела, які включені до списку необхідно давати згідно з державним стандартом з обов'язковим наведенням праць.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми. При наявності кількох додатків оформлюється окрема сторінка «ДОДАТКИ», номер якої є останнім, що належить до обсягу ІНДЗ.

Обсяг ІНДЗ повинен становити в друкованому варіанті 15-20 сторінок.

Тематика ІНДЗ

1. Сутність та ознаки територіальної громади як основи місцевого самоврядування
2. Види територіальних громад в Україні
3. Основні форми діяльності територіальних громад в Україні
4. Тенденції розвитку територіальних громад в контексті реформування місцевого самоврядування в Україні
5. Сталий розвиток територіальної громади. Ресурсне забезпечення розвитку територіальної громади
6. Шляхи удосконалення державного управління розвитком територіальної громади
7. Стратегічне планування розвитку громади в контексті зміни підходів до регіонального розвитку
8. Сутність стратегічного планування та його місце в системі планування територіального розвитку
9. Інституційне забезпечення стратегічного планування місцевого розвитку
10. Основні етапи стратегічного планування розвитку територіальної громади
11. Форми та методи залучення громадськості до розробки стратегії розвитку територіальної громади
12. Оцінка ресурсного потенціалу територіальної громади
13. Соціально-економічний аналіз розвитку територіальної громади
14. Аналіз основних проблем розвитку громади
15. Стратегічне бачення розвитку територіальної громади
16. Стратегічні цілі та пріоритети розвитку громади
17. Оперативні цілі розвитку громади
18. Проектні засади формування оперативних планів
19. Консолідація та аналіз розроблених оперативних планів
20. Інформаційне забезпечення оперативних планів реалізації стратегії розвитку територіальної громади

21. Джерела фінансування реалізації проектів розвитку територіальної громади
22. Місце моніторингу та оцінювання в стратегічному плануванні розвитку територіальної громади
23. Роль моніторингу в процесі розробки та реалізації місцевих програм
24. Методичні засади моніторингу та оцінювання розвитку територіальної громади
25. Індикатори моніторингу: класифікація, вимоги.
26. Оцінка індексів розвитку територіальних громад
27. Роль територіальної громади в активному вирішенні соціально-економічних проблем.
28. Головні ознаки територіальної громади
29. Територіальна громада як суб'єкт підприємницької діяльності у сфері надання громадських послуг
30. Зарубіжний досвід діяльності органів місцевого самоврядування в управлінні розвитком територіальної громади
31. Тенденції розвитку територіальних громад в контексті реформування місцевого самоврядування в Україні
32. Основні проблеми в організації роботи територіальних громад. Шляхи вирішення цих проблем
33. Напрямки вдосконалення роботи територіальних громад у контексті реформування місцевого самоврядування в Україні
34. Проблема децентралізації управління та управління розвитком територіальної громади
35. Сталий розвиток територіальної громади
36. Державна політика забезпечення розвитку інвестиційної діяльності на рівні територіальної громади
37. Соціальна ефективність як критерій розвитку територіальної громади
38. Інструменти планування розвитку територіальних громад
39. Принципи ефективного процесу планування
40. Методи розробки стратегій розвитку територіальних громад
41. Поняття і значення ролі громадянського суспільства в процесі планування розвитку територіальних громад
42. Законодавче підґрунтя для створення Комплексного плану розвитку територіальної громади
43. Послідовність етапів розробки стратегії розвитку та оцінка ефективності сільських територіальних громад

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу курсу є самостійна робота здобувачів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами, статистичними матеріалами.

Самостійна робота над навчальною дисципліною для здобувачів може включати різні форми, які визначаються робочою навчальною програмою, в залежності від мети, завдань та змісту навчального курсу і, зокрема:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури;
- вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до семінарських, практичних занять;
- підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед написанням модулів та іспитом.

Перелік тем і питань для самостійного опрацювання

1. Поняття територіальної громади як основи місцевого самоврядування.
2. Місце територіальної громади в системі місцевого самоврядування.
3. Законодавство України «Про територіальну громаду» в системі місцевого самоврядування.
4. Управління розвитком територіальної громади в вітчизняних нормативно-правових актах.
5. Види територіальних громад у зарубіжній літературі.
6. Відмінність територіальних громад від національно-територіальних утворень.
7. Основні та факультативні територіальні громади.
8. Теоретичні основи планування розвитком територіальної громади.
9. Управління соціально-економічним розвитком територіальної громади.
10. Основні теорії територіальної громади.
11. Основні концепції управління розвитком територіальної громади.
12. Практичні механізми управління розвитком територіальної громади.
13. Сучасний стан управління розвитком територіальної громади.

14. Відмінності у системі управління соціально-економічним розвитком місцевого самоврядування та органів державної влади.
15. Статус територіальної громади як суб'єкта місцевого самоврядування.
16. Форми діяльності територіальних громад.
17. Місцеві референдуми як форми безпосередньої демократії в органах місцевого самоврядування.
18. Місцеві референдуми як форми діяльності територіальних громад.
19. Основні тенденції становлення територіальних громад та перспективи розвитку місцевого самоврядування в Україні.
20. Формування в Україні муніципальної економіки.
21. Шляхи удосконалення державного управління розвитком територіальної громади.
22. Структура ресурсів стратегічного соціально-економічного розвитку територіальних громад.
23. Структура ресурсів стратегічного гуманітарного розвитку територіальних громад.
24. Основні тенденції становлення територіальних громад та перспективи розвитку місцевого самоврядування в Україні.
25. Поняття місцевого розвитку та необхідність його планування.
26. Загальні риси процесу стратегічного планування розвитку територіальної громади
27. Просторові програми (Генеральні плани населених пунктів).
28. Щорічні програми соціально-економічного розвитку та культурного розвитку
29. Стейкхолдери стратегічного планування місцевого розвитку.
- Категорії стейкхолдерів стратегічного планування місцевого розвитку
30. Основні механізми реалізації стратегії місцевого розвитку.
31. Попереднє оцінювання стратегічного плану
32. Проміжне оцінювання стратегічного плану;
33. Підсумкове оцінювання стратегічного плану
34. Показники оцінки реалізації регіональної стратегії розвитку
35. Стратегічні, операційні цілі та завдання
36. Алгоритм дій на шляху визначення пріоритетних проблем розвитку об'єднаної територіальної громади
37. Типова структура стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади
38. Міжнародні програми та проекти підтримки розвитку громад
39. Методологічна модель управління розвитком громад
40. Система управління розвитком громад

ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА

Вирішення завдань реформування вищої освіти у відповідності до сучасних світових вимог та підготовка кваліфікованих фахівців, конкурентноздатних на ринку праці, здатних до компетентної, відповідальної та ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні світових стандартів не можливі без підвищення ролі самостійної роботи студентів над навчальним матеріалом, посилення значущості професорсько-викладацького складу в розвитку навичок самостійної роботи, стимулюванні професійного зростання студентів та виховання їх творчої активності

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Індивідуально-консультативна робота за теоретичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

1. Індивідуальних консультацій (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни).
2. Групових консультацій (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику).

Індивідуально-консультативна робота за практичною частиною дисципліни проводиться у вигляді:

- 1) індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань стосовно яких виникли запитання);
- 2) групових консультацій (розгляд практичних ситуацій, рольових ігор, які потребують колективного обговорення).

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді:

- 1) індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань;
- 2) підготовки рефератів для виступу на науковому семінарі;
- 3) підготовки рефератів для виступу на науковій конференції.

Важливість індивідуально-консультативної роботи підкреслює і той факт, що майже всю важливу інформацію, необхідну для виконання завдань, винесених на самостійне опрацювання, студент отримує під час індивідуальних зустрічей із викладачем, адже під час аудиторних практичних занять викладач через брак часу просто не в змозі викласти та пояснити цю інформацію.

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Система оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань здобувачів проводиться за такими формами:

1. Оцінювання роботи здобувачів у процесі семінарських занять.
2. Оцінювання роботи здобувачів під час проведення практичних занять.
3. Оцінювання виконання індивідуального завдання (ІНДЗ).
4. Проведення проміжного контролю.
5. Проведення модульного контролю.
6. Проведення іспиту.

Таблиця 1

Структура навчальної дисципліни

Зміст та структура залікового кредиту	Модуль I	Аудиторна робота	Складається із двох залікових модулів: $3M_1+3M_2$	Лекції
				Практичні
				Семінарські
				Консультації
				Контрольні заходи (проміжний контроль, модульний контроль)
	Модуль II	Індивідуальна робота	$3M_i$	Підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання за обраною темою
	Модуль III	Самостійна робота	$3M_c$	Опрацювання додаткової літератури, робота в інформаційних мережах
Підсумковий контроль (екзамен)				

Загальна оцінка складається з поточної оцінки, яку здобувач отримує під час практичних та семінарських занять, за виконання індивідуального завдання, за виконання самостійної роботи та оцінки за виконання модульної контрольної роботи. Здобувач може набрати 100 рейтингових балів за такою формулою:

$100=M_1+M_2+M_3+ПК$, де M_1 – аудиторна робота; M_2 – індивідуальна робота; M_3 – самостійна робота; ПК – підсумковий контроль.

У свою чергу M_1 розраховується за наступною формулою:

$M_1=3M_1+3M_2$, де $3M_1$ – перший змістовий модуль; $3M_2$ – другий змістовий модуль.

Здобувач отримує допуск до участі у підсумковому контролі (екзамені) у випадку отриманих позитивних балів за кожним із двох змістових модулів (60-74 бали).

Таблиця 2

Оцінювання (визначення рейтингу) рівня знань здобувачів

<i>Модуль I</i>			<i>Модуль II</i>	<i>Модуль III</i>	<i>Підсумковий контроль</i>	<i>Сума рейтингових балів</i>
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	-	10	5	25	100
30	30	-				

Таблиця 3

Змістовий модуль 1

<i>Тема</i>							<i>Індивідуальна робота</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Сума допоміжних балів</i>
№1	№2	№3	№4	№5			10	5	25	100
12	12	12	12	12						

Шкала переведення допоміжних балів у рейтингові

16-20 рейтингових балів – 90-100 допоміжних балів

11-15 рейтингових балів – 75-89 допоміжних балів

6-10 рейтингових балів – 60-74 допоміжних балів

1-5 рейтингових балів – 35-59 допоміжних балів.

Здобувач направляє на повторне вивчення тем.

Для оцінювання рівня відповідей на тестові завдання модульного контролю знань використовуються такі критерії:

90-100% правильних відповідей – 20 допоміжних балів;

75-89% правильних відповідей – 15 допоміжних балів;

60-74% правильних відповідей – 10 допоміжних балів;

35-59% правильних відповідей – допоміжні бали не нараховуються

Здобувач направляє на повторне тестування.

Таблиця 4

Змістовий модуль 2

<i>Тема</i>							<i>Індивідуальна робота</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Модульний контроль</i>	<i>Сума допоміжних балів</i>
№1	№2	№3	№4	№5	№6	№7	10	5	25	100
8	9	9	9	9	8	8				

Шкала переведення допоміжних балів у рейтингові

21-25 рейтингових балів – 90-100 допоміжних балів

16-20 рейтингових балів – 75-89 допоміжних балів

11-15 рейтингових балів – 60-74 допоміжних балів

1-14 рейтингових балів – 35-59 допоміжних балів.

Здобувач направляється на повторне вивчення тем.

Для оцінювання рівня відповідей на тестові завдання модульного контролю знань використовуються такі критерії:

90-100% правильних відповідей – 20 допоміжних балів;

75-89% правильних відповідей – 15 допоміжних балів;

60-74% правильних відповідей – 10 допоміжних балів;

35-59% правильних відповідей – допоміжні бали не нараховуються.

Здобувач направляється на повторне тестування.

Поточне оцінювання знань та умінь здобувачів здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

◆ активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;

◆ виконання індивідуального навчально-дослідного завдання;

◆ проходження проміжного контролю;

◆ виконання модульного контрольного завдання. Оцінювання проводиться за такими критеріями:

а) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

б) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

в) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

г) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведення розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

д) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії. Вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна кількість балів ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді всім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то

бальна оцінка буде знижена.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання оцінюється за критеріями: самостійності виконання; логічності та деталізації плану; повноти й глибини розкриття теми; наявності ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми тощо); кількості використаних джерел (не менше десяти); використання цифрової інформації та відображення практичного досвіду; наявності конкретних пропозицій; якості оформлення.

Проміжний тестовий контроль проводиться два рази за семестр. При проведенні поточного тестування визначається рівень знань здобувачів з теоретичних питань навчальної дисципліни.

Тестові завдання охоплюють провідні теми, які вивчаються в межах даної навчальної дисципліни та згруповані за двома модулями, кожен з яких складається з тестових завдань різного рівня складності.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. Екзаменаційний білет включає три теоретичних питання. Екзамен також може проводитися за допомогою тестових завдань.

У разі набрання студентом на підсумковому контролі знань 0-10 балів екзамен вважається не складеним.

Переведення показників успішності знань здобувачів у систему оцінювання за шкалою ECTS.

Таблиця 5

**Підсумкова оцінка з дисципліни
«Планування розвитку територіальної громади»**

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
відмінно – видатна робота з мінімальними помилками	A)	90-100 балів	відмінно
дуже добре – вище середнього рівня, але з деякими поширеними помилками	B)	81-89 балів	добре
добре – взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	C)	75-80 балів	
задовільно – пристойно, але із значними помилками	D)	70-74 балів	задовільно
достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E)	60-69 балів	
незадовільно – з можливістю повторного складання	FX)	35-59 балів	незадовільно
незадовільно – з обов'язковим повторним курсом	F)	1-34 балів	

РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Адміністративне управління територіальними громадами : навч. посіб. / В. М. Бабаєв та кол. авт.; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 292 с.
2. Батанов О. В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні: монографія. К.: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2001. 260 с.
3. Берданова О.В., Вакуленко В.В. Стратегічне планування місцевого розвитку. Київ: ТОВ «Софія-А», 2012. 88 с.
4. Берданова О. В., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Колтун В. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі: навч. посіб. Київ, 2017. 129 с.
5. Борщ Г.А., Вакуленко В.М., Гринчук Н.М. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. Київ, 2017. 107 с.
6. Бурик З. Стратегічне планування розвитку територій, як інструмент управління. Публічне урядування. 2020. № 5 (25). С. 53-62.
7. Васильченко Г., Парасюк І., Єременко Н. Планування розвитку територіальних громад. Навч. Посіб. для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. К. ТОВ «Підприємство «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
8. Дробуш І. В. Укрупнення територіальних громад як необхідна умова реалізації соціальної функції місцевого самоврядування. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2014. № 2(10). URL : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14divfms.pdf>
9. Загальні засади місцевого самоврядування в Україні : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; авт.-упоряд.: В. М. Вакуленко. Київ : НАДУ, 2010. 401 с.
10. Єгоричева С. Б., Тимошенко О. В. Формування та реалізація фінансового потенціалу територіальних громад: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2014. 221 с.
11. Інструменти розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах децентралізації влади / за заг. ред. В.М.Олуйка. Київ: Ваїте. 2017. 432 с.
12. Інструменти регіонального розвитку в Україні: навч. посіб. / за ред. О. В. Берданової, В. М. Вакуленка. Київ : НАДУ, 2013. 310 с.
13. Коваленко М. А. Регіональний менеджмент : навч. посіб. Київ : Олді-плюс, 2017. 312 с.
14. Куц. Ю. О. та ін. Територіальна громада: управління розвитком: монографія / кол. авторів, за заг. ред. Ю. О. Куца, Харків: Константа, Нац.

акад. держ. упр. при Президентіві України, Харк. регіон. ін-т держ. упр., 2013. 540 с.

15. Лелеченко А. П., Васільєва О. І., Куйбіда В. С. та ін. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень : навч. посіб. Київ, 2017. 110 с.

16. Методичний посібник для розробників проєктів інфраструктурного розвитку об'єднаних територіальних громад. Київ: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2016. 55 с.

17. Методологія планування регіонального розвитку в Україні: Інструмент для розробки стратегій регіонального розвитку і планів їх реалізації. Київ: Проєкт ЄС «Підтримка політики регіонального розвитку України», 2016. 159 с.

18. Методологія стратегічного планування розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні / Проєкт «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні». Київ : 2016. 55 с.

19. Методичні рекомендації щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад. Київ, Міністерство розвитку громад та територій України, 2021. 44 с.

20. Організація співробітництва територіальних громад в Україні: практичний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Київ, 2017. 105 с.

21. Практичний посібник з питань організації роботи органів місцевого самоврядування об'єднаних територіальних громад. Модуль 5. Стратегічний план розвитку громади. Київ, 2016. 100 с.

22. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серп. 2020 р. № 695. Офіц. вісн. України. 2020.

23. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад: Наказ Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022р. № 265.

24. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства : вітчизняний і зарубіжний досвід : монографія / За заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна та ін. Запоріжжя : ЗДІА, 2016. 606 с.

25. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакулєнка, М. К. Орлатого. Київ: НАДУ, 2014. 516 с.

26. Сментина Н. В., Фіалковська А. А. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 244 с.

27. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС): навч. посіб. / за заг. ред. В.В.Толкованова, Т.В.Журавля. Київ: Фенікс, 2016. 154 с.
28. Сторонянська І., Пелехатий А. Фінансове забезпечення розвитку сільських територіальних громад : монографія. Львів: ДУ «ІРД імені М. І. Долишнього НАН України», 2014. 190 с.
29. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / Берданова О. В., Вакуленко В. М., Валентюк І. В., Ткачук А. Ф. Київ, 2017. 121 с.
30. Стратегічне планування розвитку територіальних громад / Р. Л. Брусак, Г.О. Дробенко, Ю.І. Свірський. Львів: Вид-во «Сполом», 2001. 18 с.
31. Ткачук А. Ф. Стратегічне планування у громаді (навчальний модуль). – Київ : ІКЦ «Легальний статус», 2016. 96 с.
32. Територіальна громада: управління розвитком: монографія / [Куц. Ю. О. та ін.; за заг. ред. Ю. О. Куца]; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк.регіон. ін-т держ. упр. Харків : Константа, 2013. 540 с.
33. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»). 2020. 531 с.
34. Тертичка В. В. Стратегічне управління: підручник. Київ: «К.І.С.», 2017. 923 с.
35. Управління стратегічним розвитком об'єднаних територіальних громад: інноваційні підходи та інструменти : монографія / за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, Ю. П. Шарова. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2016. 276 с.
36. Успішна територіальна громада: будуємо разом / Бриль М., Врублевський О., Данчева О., Сеїтосманов А., Чубаров Е. Харків : Видавничий будинок Фактор, 2018. 128 с.
37. Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні навчально-методичний посібник / ДП «Укртехінформ» Київ, 2013. 250 с.
38. Чикаренко І. А. Формування системи управління інноваційним розвитком територіальних громад : монографія. Д. :ДРІДУ НАДУ, 2014. 338 с.
39. Яцух О.О., Трусова Н.В., Когут І.А. Фінансове забезпечення соціально- економічного розвитку сільських територій в умовах підвищення самостійності регіонів: монографія. Мелітополь: Видавничий будинок ММД. 2019. 337 с.

Інформаційні ресурси

1. Асоціація міст України. – Режим доступу: <https://www.auc.org.ua>
2. Всеукраїнська мережа фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку». – Режим доступу: <http://regionet.org.ua>
3. Громадянське суспільство і влада : урядовий інформаційно-комунікаційний ресурс. URL: <http://civic.kmu.gov.ua>
4. Децентралізація в Україні. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua>
5. Експертна оцінка проекту Закону України про стимулювання та державну підтримку об'єднання сільських територіальних громад. URL : <http://www.msdp.undp.org.ua>
6. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. *Про реформу місцевого самоврядування*. URL: <http://bychkiv.com.ua/zvernennyahromadyan/faq>
7. Офіційний сайт Міністерства регіональної політики, будівництва та житлово-комунального господарства України – Режим доступу: <http://minregion.gov.ua>.
8. Підтримка політики регіонального розвитку в Україні. – Режим доступу: <http://surdp.eu/>
9. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 р. № 157 – VIII; зі змінами. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
10. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад : постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 р. № 214. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP150214.html.
11. Про Методику формування спроможних територіальних громад (постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 214. URL : <http://www.kmu.gov.ua>
12. Ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку. – Режим доступу: <http://rozvytok.in.ua/about>
13. Українська асоціація районних та обласних рад. – Режим доступу: <http://uaror.org.ua/>

ЗМІСТ

Роль самостійної роботи здобувачів.....	3
Зміст навчальної дисципліни.....	5
Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
Самостійна робота здобувачів.....	9
Індивідуально-консультаційна робота.....	12
Індивідуально-консультативна робота.....	14
Система поточного та підсумкового контролю знань здобувачів.....	15
Рекомендовані літературні джерела.....	19

Навчальне видання

**ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

**Методичні вказівки
до самостійної роботи з дисципліни**

Укладачі:

ГУТОРОВА Олена Олександрівна
ПАСЕМКО Галина Павлівна
ТАРАН Оксана Миколаївна

Підписано до друку _17. 09. 2024р.
Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond Умовн. друк. арк. – 1,1
Наклад – 100 прим.
Державний біотехнологічний
університет 61002, м. Харків, вул.
Алчевських, 44